

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

Lausunto

Salaojayhdistys ry:n ja Luonnonhoidon koulutusyhdistys ry:n yhteinen lausunto hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (VN/33727/2023)

Yleistä

Salaojayhdistys ry ja Luonnonhoidon koulutusyhdistys ry kiittävät mahdollisuudesta lausua kyseisestä hallituksen esityksestä.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

-

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

Yhdistykset esittävät huolensa luonnonvara-alan tutkinnoille esitetyistä leikkauksista. Hallituksen esityksen mukaan merkittävä osa luonnonvara-alan koulutuksista siirretään alempaan kustannusryhmään, aiheuttaen MTK:n tekemän arvion mukaan 20–27 %:n leikkauksia luonnonvara-alan koulutuksen rahoitukselle.

Luonnonvara-alan opetusmaatilojen, -tallien ja -puutarhojen oppimisympäristöjen kustannukset eivät kohdistu kokonaisuudessaan luonnonvara-alan koulutukseen, vaan ne jakautuvat koulutuksen järjestäjän muihin kustannuslajeihin, mikä vääristää alan koulutuksen järjestämisen kustannuksia pienemmiksi, kuin ne oikeasti ovat. Luonnonvara-alan tutkinnot ovat aiemmin olleet ylemmässä kustannusryhmässä ja yhdistykset ehdottavat, että ne pysyisivät jatkossakin siinä.

Asetusluonnoksessa esitetään lisäksi, että lähes kaikki ammatti- ja erikoisammattitutkinnot siirrettäisiin kustannusryhmään 1, tarkoituksella kannustaa aikuisopiskelijoita suorittamaan ammattitutkintoja perustutkintojen sijaan ja siten valmistumaan nopeammin. Alan vaihtajille uuden ammattitaidon hankkiminen edellyttää kuitenkin tehokkaita oppimisympäristöjä ja käytännön harjoittelua. Luonnonvara-alalla alan vaihtajia on keskimääräistä enemmän, joten tämän rahoituksen vähentäminen vaikuttaisi erityisen kielteisesti juuri tähän alaan.

Maatalouden vesitalouden koulutuksesta

Yhdistykset esittävät myös huolensa maatalouden vesitalouteen liittyvän ammatillisen koulutuksen jatkuvuudesta ja näkevät, että Maatalousalan erikoisammattitutkintoon kuuluvan vesitalouden osaamisalan järjestämisen edellytyksiä ei saisi heikentää hallituksen esityksellä.

Suomessa on 2,2 miljoonaa hehtaaria peltomaata, joista 85 % on kuivatettu sarka- ja salaojin sekä valtaojin tehokkaan viljelyn mahdollistamiseksi. Monet kuivatusjärjestelmät ovat kuitenkin vanhentuneita ja niiden uudistaminen hidasta. Samaan aikaan maatalouden vesitalouden suunnittelulle ja vesirakentamiselle kohdistuu kasvavaa painetta kiristyvien ympäristövaatimusten ja uudistuneen maatalouspolitiikan myötä (mm. peruskuivatustuen uudistus 2023), mikä vaati maatalouden vesitalouden suunnittelijoilta ja urakoitsijoilta uutta osaamista. Tämä tarve voidaan myös nykyisen EU-politiikan johdosta ennustaa kasvavan mm. ennallistamis- ja uudelleenvettämishankkeiden myötä.

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä SEDU järjestää tällä hetkellä ainoana Suomessa koulutusta Maatalousalan erikoisammattitutkinnon vesitalouden osaamisalaan liittyen. Vesitalouden osaamisala keskittyy maatalouden vesitalouden suunnitteluun ja toteutukseen. Osaamisala kattaa laajan kirjon tietoa ja taitoa, jotka ovat keskeisiä kestävässä maatalouden vesitaloudessa. Koulutus antaa vesitalouden suunnittelijoille valmiudet suunnitella ja toteuttaa ratkaisuja ja toimenpiteitä, jotka niin parantavat maatalouden kykyä sopeutua ilmastonmuutokseen kuin vähentävät maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastopäästöjä. Koulutus tukee Suomen huoltovarmuutta, ruokaturvaa ja ympäristötavoitteiden saavuttamista.

Lopuksi

Lähitulevaisuudessa luonnonvara-alan ja maatalouden vesitalouden osaajille on tarvetta. Ruokaturvan varmistaminen, ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen hillitseminen vaativat asiantuntijoita, jotka ymmärtävät luonnonvarojen kestävästä käytöstä. Lisäksi merkittävä osa ympäristönsuojelutoimista toteutetaan juuri tällä alalla, mikä korostaa luonnonvara-alan osaamisen merkitystä yhä enemmän. Näiden haasteiden ratkaiseminen edellyttää ammattitaitoisia työntekijöitä, jotka pystyvät kehittämään ja toteuttamaan vaikuttavia ja kestäviä ratkaisuja.

Salaojayhdistys ry:n ja Luonnonhoidon koulutusyhdistys LUOKO ry:n puolesta,

Mikael Jern, Salaojayhdistys ry:n hallituksen puheenjohtaja

Tarmo Luoma, Luonnonhoidon koulutusyhdistys LUOKO ry:n hallituksen puheenjohtaja

Olle Häggblom, Salaojayhdistys ry:n toiminnanjohtaja, LUOKO ry:n hallituksen sihteeri

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

-

Tilaukset koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

-

Häggblom Olle
Salaojayhdistys ry